

Meby behandlingshem AB
Box 107
642 23 Flen

Huvudman

Meby behandlingshem AB (organisationsnummer 556518-6284).

Ärendet

Tillsyn av hem för vård eller boende (HVB) för barn och unga vid Meby Behandlingshem Båvensnäs i Flen. Fokus för tillsynen har varit att inhämta inskrivna ungdomars synpunkter på boendet och granskning av om verksamheten bedrivs enligt gällande tillstånd. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har i tillsynen även följt upp ett klagomål som inkommit till IVO rörande verksamheten.

Beslut

IVO har inte uppmärksammat några brister inom de områden som tillsynen omfattat. IVO avslutar därför ärendet.

Skälen för beslutet

IVO bedömer sammantaget att de uppgifter som har framkommit vid tillsynen visar att:

- verksamheten arbetar för att ungdomarna ska få en trygg och säker vård som bygger på förtroende för och samarbete med den enskilde
- verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser har rutiner för att hantera klagomål och synpunkter
- huvudmannen följer det tillstånd som utfärdats för verksamheten.

Verksamheten arbetar för att ungdomarna ska få en trygg och säker vård som bygger på förtroende för och samarbete med den enskilde

IVO bedömer att verksamheten arbetar för att ge ungdomarna en vård som är trygg och säker i enlighet med 3 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Där anges bland annat att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Vidare bedömer IVO att verksamheten i enlighet med 3 kap. 3 § socialtjänstförordningen (2001:937), SoF, arbetar för att vården ska bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i hemmet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet ska respekteras. De insatser som görs ska anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar.

I intervju med föreståndaren uppgav denne att man är noggrann vid inskrivningar och gör en så kallad ”matchning” av ungdomar i ett tidigt skede. Processen görs tillsammans med socialtjänsten för att tillse att verksamheten kan tillgodose ungdomens behov av vård. Verksamheten tar inte emot ungdomar som man inte har förutsättningar för att kunna hjälpa, t.ex. tar verksamheten inte emot ungdomar med gängkriminalitet som problematik, då de inte har tillräckligt med kompetens för den målgruppen samt att verksamheten har för stor ungdomsgrupp för att kunna arbeta med gängkriminella. Vid alla placeringar men framförallt vid akuta placeringar har verksamheten en öppen dialog med socialtjänsten för att säkerställa att placeringen är rätt. Kan de inte få tillräckligt med information så tackar föreståndaren nej. Vidare görs en stor kartläggning utifrån ungdomens behov. Verksamhetens bemanning anpassas så verksamheten tillmötesgår samtliga ungdomars behov av stöd och hjälp och det är enligt föreståndaren inte ekonomin som styr. Föreståndaren framförde vidare att han får tillsätta den personal som behövs i verksamheten och det görs dagligen en bedömning av bemanningsbehovet. Dagtid arbetar tre till fem personal och kvällstid minst tre personal. Natttid finns minst två personal och det finns alltid jourpersonal att ringa in dygnet runt.

För att skapa trygghet i ungdomsgruppen har man enligt föreståndaren samtal med ungdomarna både i grupp och individuellt. Det är vanligt att ungdomarna anklagar varandra, t.ex. för att ha tagit droger mm. Dessa uppgifter får man följa upp och t.ex. erbjuda urinprov. Ungdomarna skyller gärna på varandra istället för att reflektera över sig själva och sina egna problem. Är det så att någon ungdom är påverkad tas det upp både individuellt och i gruppsamtal. I gruppsamtal utifrån ”vi har fått in droger på enheten”, och i individuella samtal med kontaktperson för att arbeta med vad ungdomen kan behöva för ytterligare stöd i sin behandling. Vid positiva drogtestar tas alltid en kontakt med föräldrar och socialtjänst, man gör en planering för hur man kan arbeta vidare med ungdomen. Ungdomarna har samtal med sin kontaktperson minst en gång i veckan. Dessa samtal journalförs men kan hållas på olika sätt och i olika miljöer. Vissa ungdomar önskar samtal under bilresor, andra vill ha dessa mer strukturerade i ett samtalsrum. Alla samtal journalförs och man utgår från den individuella genomförandeplanen och följer upp delmål m.m. Verksamheten rapporterar regelbundet till socialtjänsten om hur behandlingen fortgår.

De ungdomar som IVO samtalade med vid inspektionen uppgav alla att de trivdes och kände sig trygga på boendet, både med personal och med de andra ungdomarna. Ungdomarna kände sig i huvudsak delaktiga i sin vård och behandling. Personal finns alltid tillgänglig, både dag och natttid och bemöter ungdomarna på ett bra sätt. Några ungdomar uppgav att det varit lite ”småtjafs” mellan ungdomar, men inget mer. De flesta i personalen är i bra på att avstyra bråk. En ungdom uppgav att en ungdom betett sig hotfullt mot personal och det uppstod en incident men ingen blev skadad. Det framkom även i samtalen med ungdomarna att det förekommit att ungdomar varit positiva på drogtest vid några tillfällen. En ungdom uppgav att personal tittar in till ungdomarna sen kväll för att kontrollera att allt är bra, ungdomen tyckte att det störde hans sömn och ville inte att de skulle göra det vilket personalen då slutade med. Vidare framkom i samtalen med ungdomarna gällande samtycke vid drogtest att personalen sätter upp en lapp vid toaletten med namn på de ungdomar som ska lämna drogtest och de uppmanas att säga till

när de vill komma och lämna. De går också igenom på morgonmötet vilka ungdomar som ska lämna drogtest under dagen (det var ingen ungdom som var missnöjd med detta tillvägagångsätt runt urinprovstagning). En flicka var dock missnöjd med att de inte kunde ordna kvinnlig personal vid ett tillfälle då hon lämnat urinprov.

Föreståndaren framförde i intervjun att personalen har en ”kontrollrunda” sen kväll. Syftet med denna är att fånga upp ungdomarnas dag och hur det gått för dem och vad de uppnått, samtalen är även en liten planering och påminnelse inför morgondagen. Man vill också se att ingen är ledsen och behöver stöd. Vill inte ungdomen att personal kommer in till dem så gör man inte det. Två av ungdomarna vill inte ha det besöket. Föreståndaren uppgav vidare att man i verksamheten har satt upp en lista vid toaletten på vilka som ska lämna urinprov, detta är en påminnelse och något som ungdomarna själva önskat. Ungdomarna kan sen söka upp en personal och lämna ett urinprov. Listan kom till för att ungdomarna annars lätt glömde bort att de skulle lämna urinprov. Ungdomarna lämnar alltid ett samtycke vid varje tillfälle som också dokumenteras. Ungdomarna lämnar urinprov på uppdrag från socialtjänsten, vissa ungdomar har även detta avtalat i ett ungdomskontrakt. Då IVO:s inspektörer påtalade att tillvägagångsättet kan vara integritetskränkande uppgav föreståndaren att han ska ta med IVO:s synpunkt och ta upp det med ungdomarna både i grupp och individuellt, men framförde igen att det från början är ett önskemål från ungdomarna. Angående den flicka som var missnöjd med att ha manlig personal vid urinprovstagning uppgav föreståndaren att det var vid ett tillfälle då de hade fått in droger på boendet och erbjöd alla ungdomar urinprov. Man försökte få in kvinnlig personal men lyckades inte. Flickan erbjöds urinprov med stängd dörr och detta erbjudande fick alla.

IVO vill med anledning av den lista med ungdomarnas namn som används som en påminnelse för att lämna drogtest/urinprov erinra huvudmannen om vad som framgår i 3 kap. 3 § SoF, att den enskildes integritet ska respekteras. Vidare är det viktigt att verksamheten alltid försäkras sig om att det är samtliga ungdomars önskan att urinprovstagning sker på ovan beskrivna sätt. IVO anser att det är tveksamt om den enskildes integritet respekteras när personalen på ungdomarnas morgonmöte läser upp vem som ska lämna urinprov under dagen.

Föreståndaren uppgav att den händelse som en ungdom beskrivit gällande en incident där en ungdom betett sig hotfullt mot en personal handlade om en ungdom som hade tagit flera återfall och ett beslut om utskrivning fattats. När ungdomen blev informerad om beslutet blev hen arg och hotfull mot personal. Föreståndaren uppgav att verksamheten har generellt färre oplanerade utskrivningar och behandlingsavbrott än vad man tidigare har haft. Man har analyserat detta och tror att det handlar om att man idag gör en bättre lämplighetsbedömning/matchning/ kartläggning innan inskrivning. Föreståndaren framförde vidare att verksamheten har en tydlig gräns som ungdomarna och socialtjänsten känner till, om ungdomarna tar in droger eller alkohol till verksamheten blir de utskrivna. Om ungdomarna lämnar positiva provsvar har personal samtal med aktuell ungdom. Ungdomen får erbjudande om att själv ringa vårdnadshavare, verksamheten kontaktar alltid socialtjänsten och föräldrarna om ungdomen inte själv gör det, man arbetar sedan vidare med ungdomen och dennes behov. Föreståndaren uppgav att verksamheten i övrigt inte har haft några missförhållanden, allvarliga händelser eller

rapporter enligt lex Sarah efter föregående inspektion. Vidare framkom att alla avvikelser hanteras i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

I de enkätsvar som tre inskrivna ungdomar lämnat framgår att två ungdomar upplevde sig trygga med personal och en ungdom svarade att hen sällan var trygg med personal. De svarade att de oftast var trygga med andra inskrivna ungdomar. En ungdom svarade att personal varit hotfull eller kränkande flera gånger. Alla tre har svarat att de en gång varit med om att andra ungdomar hotat eller kränkt någon ungdom eller dem själva. En ungdom hade sett att någon använt droger vid flera tillfällen. Vidare visar svaren att ungdomarna kan få tag på personal vid behov. Det är blandade svar på frågor om personal bryr sig om dem, om ungdomarna behandlas på ett bra sätt och litar på personal. Ungdomarna uppgav att de i huvudsak får vara med och planera sin vistelse. En ungdom var mycket nöjd med verksamheten, en ungdom varken eller och en ungdom var mycket missnöjd.

I intervjun med föreståndaren uppgav denne att det är bekymmersamt att en ungdom känt sig hotad eller kränkt av personal, det är inget som han känner till. Det är enligt föreståndaren svårt att veta vad det handlar om eftersom det är länge sedan enkäten besvarades av ungdomarna. Föreståndaren uppgav vidare att det för honom låter väldigt främmande att personal skulle ha varit hotfull eller kränkande. Det är inget som föreståndaren haft kännedom om tidigare, varken från verksamhetens trivselenkäter som genomförs i verksamheten varje halvår eller från ungdomarna. I ungdomarnas svar på trivselenkäterna har ungdomarna överlag varit nöjda, svaren är anonyma. Ibland har det kommit fram att någon ungdom mobbats eller blivit retad av andra ungdomar. Det som kommer fram i enkäterna lyfter man på personalmöten och arbetar sedan med detta i behandlingsarbetet som olika teman, exempelvis mobbing och bemötande. Verksamheten använder också personalenkäter för att säkerställa en bra arbetsmiljö för personalen.

Verksamheten har i enlighet med gällande bestämmelser rutiner för att hantera klagomål och synpunkter

IVO bedömer att verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser har rutiner för att hantera inkomna klagomål och synpunkter på verksamheten. Verksamheten har också yttrat sig över ett klagomål på verksamheten som inkommit till IVO. Av 5 kap. 3 § SOSFS 2011:9 framgår bl.a. att den som bedriver socialtjänst ska ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet från t.ex. vård- och omsorgstagare och deras närstående, personal, vårdgivare, myndigheter och de som bedriver socialtjänst.

I intervjun med föreståndaren uppgav denne att det är mer önskemål än klagomål från ungdomarna i verksamheten, dessa kan lämnas anonymt i en låda, framföras till ungdomens kontaktperson eller lyftas på ungdomsmöten som hålls var tredje vecka och dokumenteras. Klagomål och synpunkter lyfts sedan på personalmötet som alltid är dagen efter ungdomsmötet. Vid det senaste personalmötet var en ungdomsrepresentant närvarande. Denne fick anteckna och fick sedan återföra svar till de andra ungdomarna gällande frågor som ungdomarna ville ta upp på personalmötet. Detta var första gången en

ungdom har varit med, vilket enligt föreståndaren var väldigt positivt, man har försökt flera gånger men det har tidigare inte varit någon ungdom som velat.

De flesta av ungdomarna som IVO samtalade med önskade högre dagpeng, de hade vid inspektionen nyligen lyft detta på ungdomsmöte och fått en höjning från 50 kr till 60 kr men ville ha mer. Ungdomarna uppgav att de behövde följa vissa regler för att få 60 kr om dagen, t.ex. komma upp på morgonen, inte vara på varandras rum mm. (det var dock ingen som klagade på själva regeln). Någon ungdom var missnöjd med att de inte fick ha telefoner med på aktiviteter och någon önskade fler aktiviteter.

Angående ungdomarnas dagpeng uppgav föreståndaren att de ska förtjäna dagpengen som är max 60 kronor, ungdomarna får inte avdrag och alla har som grund 200 kronor i veckan. Det har aldrig hänt att någon ungdom endast får grundpengen. Ungdomarna ska klara vissa uppgifter som t.ex. att stiga upp i rätt tid, vara på sitt rum rätt tid på kvällen samt delta i behandlingen. Ungdomarna får poäng för de olika uppgifterna och full dag ger 20 poäng. Uppgifterna delas upp i olika block. Från början är det tre grundblock och sen kan man göra dessa mer individuella tillsammans med ungdomarna och det ska fungera som en morot. Vidare framfördes av föreståndaren att det är viktigt att ungdomarna får hjälp med det som de behöver för att få vardagen att fungera. Är det något som är extra svårt för en ungdom lägger man extra mycket poäng på den aktiviteten för att motivera ungdomen.

Föreståndaren uppgav att man inte vill att ungdomarna är på varandras rum. Den regeln finns utifrån ungdomarnas säkerhet och det finns andra utrymmen där ungdomarna kan umgås. Det egna rummet behöver de ha för sig själva, det är den enda fristaden de har när de bor på ett behandlingshem. Detta är något som förklaras för ungdomarna i samband med inskrivning och man samtalar även kontinuerligt om detta för att de ska förstå syftet med regeln. Gällande förbud att ha egen telefon med sig på aktiviteter så uppgav föreståndaren att det inte finns något generellt förbud avseende detta. Behöver man telefonen för att exempelvis fotografera på Kolmården så får man ha med sig sin telefon men man vill att aktiviteterna ska vara något annat än att ungdomarna håller på med sina telefoner. Angående lokaler som behöver renoveras framförde föreståndaren att de också fått synpunkter om detta och man har ett pågående renoveringsarbete med fastigheten. Vidare framfördes att de har mycket aktiviteter men föreståndaren vet att ungdomarna vill ha mer och förstår att när man är på ett behandlingshem så är aktiviteterna något extra roligt och viktigt. Det behöver dock vägas in vad en ungdom normalt får göra. Föreståndaren uppgav att han tar till sig synpunkterna för att hantera dem vidare i enlighet med verksamhetens rutiner.

I det klagomål som inkommit till IVO från en ungdom på boendet framfördes att det förekommer droger på boendet och att personal betett sig olämpligt.

I yttrande från verksamheten framförs att verksamheten ser mycket allvarligt på att ungdomar tar in och använder droger i verksamheten och att placeringen avslutas för den ungdom som tar in droger i verksamheten. Verksamheten arbetar aktivt med att få ungdomarna att avsluta sitt missbruk av droger genom motiverande och behandlande

insatser individuellt och i grupp. Ungdomarnas resor till och från skola, praktikplatser och hemresor möjliggör för den ungdom som vill att denne kan ta in droger till verksamheten och ibland räcker det förebyggande arbetet inte till. Vidare framförs i yttrandet att den ungdom som klagat själv varit delaktig i att det kommit in droger i verksamheten och man har hanterat detta tillsammans med ungdomen och socialtjänsten. Utifrån att personal skulle ha betett sig olämpligt framförs att verksamheten strävar efter att bemöta ungdomarna med respekt och bygga förtroende. Att bygga allians och förtroende mellan ungdomar och personal är en viktig del i behandlingsarbetet för att en förändringsprocess skall vara möjlig. Personal vill alltid följa upp situationer som inträffar och erbjuder ungdomarna samtal för att reda ut vad som hänt. Att försöka hjälpa ungdomar som agerar på impuls och/eller i affekt, för att skydda dem själva och omgivningen är en viktig del i behandlingsarbetet.

Vidare framförs i yttrandet att i den aktuella situationen hade ungdomen en konflikt med en annan ungdom och personal försökte verbalt avbryta konflikten. För att förhindra ett slagsmål mellan ungdomarna blockerade personal dörren till ungdomens rum med sin utsträckta arm och ungdomen blev arg över detta. Ungdomen har erbjudits samtal om den situationen men har avböjt detta. Vidare framförs att ungdomarna alltid kan kontakta sin handläggare och/eller lämna klagomål och synpunkter muntligt till personal eller föreståndare. Verksamheten har även via arbetet med kvalitetssäkring arbetat fram en rutin där ungdomarna kan framföra klagomål och synpunkter anonymt via verksamhetens webbsida eller via ett dokument som kan läggas i en brevlåda eller lämnas till personal. Ungdomarna får information om hur de kan lämna klagomål och synpunkter vid placering, information om detta finns även alltid tillgänglig i allmänna utrymmen. I yttrandet framförs vidare relevanta förklaringar till klagomålet och hur händelserna hanterats.

IVO utgår ifrån att verksamheten vidare hanterar de uppgifter som framkommit i enkätsvaren och synpunkterna från de ungdomar som IVO samtalat med samt uppgifter i klagomålet inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete, detta i enlighet med bestämmelserna i(SOSFS 2011:9).

Huvudmannen följer sitt tillstånd för verksamheten

IVO bedömer att huvudmannen följer sitt tillstånd för verksamheten vad gäller lokaler, föreståndare och målgrupp (kön, ålder och antal).

Av 13 kap. 2 § SoL framgår att tillsyn enligt SoL innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Därav följer att tillsynen omfattar att verksamheten följer det beslut om tillstånd som IVO meddelat.

Båvensnäs har enligt tillståndet 12 platser för både flickor och pojkar i åldrarna 15-20 år med psykosocial problematik. Vid intervjun med föreståndaren framkom att verksamheten bedrivs i de lokaler och har den föreståndare som finns angivna i tillståndet. Vid inspektionstillfället var 12 ungdomar inskrivna i verksamheten, fyra flickor och åtta pojkar

i åldrarna 15-20 år. Föreståndaren framförde vidare att de inskrivna ungdomarna faller framförallt inom målgruppen missbruk men även dåligt psykiskt mående som är kopplat till missbruket, samt begynnande kriminalitet.

IVO vill uppmärksamma verksamheten på att det finns risker med att ha tolv ungdomar med i huvudsak missbruksproblematik inskriva i verksamheten samtidigt. Även med hög bemanning och god kompetens hos personal finns en ”smittorisk” bland ungdomarna vilket kan innebära svårigheter för verksamheten att upprätthålla en trygg och säker vård.

Underlag

IVO genomförde 10 november 2022 en oanmäld tillsyn i verksamheten där IVO:s inspektörer samtalande med sex av de inskrivna ungdomarna. Föreståndaren intervjuades via digital länk 17 november 2022.

IVO skickade tidigare under året ut enkäter till verksamheten som de inskrivna ungdomarna erbjöds fylla i och tre svar kom in. Även verksamheten fick besvara en självskattning med frågor om personalens kompetens och bemanning. Verksamheten fick också lämna uppgifter om olika riskindikatorer, såsom personalomsättning, incidenter, oplanerade utskrivningar och begränsningsåtgärder. Svaren har, tillsammans med IVO:s övriga kännedom om verksamheten, legat till grund för planering av tillsynens inriktning och omfattning. I underlaget för tillsynen ingår samtalen med ungdomarna, det inspektionsprotokoll som upprättades utifrån intervjun med föreståndaren, verksamhetens tillståndsbevis med dnr 6.3.1-18157/2011 samt ett klagomål med diarienummer 3.4.2-47684/2022 som inkom till IVO 15 december 2022 samt verksamhetens yttrande över klagomålet.

Ytterligare information

IVO ska enligt 3 kap. 19 § SoF inspektera HVB för barn och unga minst en gång per år. IVO ska i anslutning till inspektionen samtala med de barn och unga som samtycker till det.

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Anneli Arnér. Inspektören Carina Hansson har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Maria Axelsson har varit föredragande.